

Hämeenkyrön kunnan esi- ja perusopetuksen koululaiskuljetuksia koskevat periaatteet

Hämeenkyrön kunta
Sivistyspalvelut

Hyväksytty sivistyslautakunnassa 22.1.2020 § 6

SISÄLTÖ

1. LAINSÄÄDÄNTÖ	2
Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen.....	2
Perusopetuslaki 32 § Koulumatkat	2
2. PÄÄTÖKSENTEKO	2
3. KOULULAISKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	3
Koulumatkan pituus	3
Koulumatkan vaarallisuus	4
Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus.....	4
Yhteishuoltajuus	4
4. KOULULAISKULJETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	4
Kuljetuksesta maksettava avustus	5
Muiden oppilaiden matkustaminen koululaiskuljetuksissa	5
5. LIIKENNETURVALLISUUS.....	5
6. POIKKEUSTILANTEET	6
Onnettomuudet	6
Sairastuminen kesken koulupäivän.....	6
Poikkeaminen koulumatkalla	6
Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille.....	6
Vahinko- tai ilkivaltatapaus.....	7
7. MUISTILISTA OPPILAAN, KODIN, KOULUN JA KULJETTAJAN VASTUISTA JA TEHTÄVISTÄ KOULULAISKULJETUKSESSA.....	7
Oppilaan vastuu.....	7
Huoltajan vastuu.....	7
Koulun vastuu.....	7
Kuljettajan vastuu.....	8
8. TIEDOTTAMINEN.....	8

1. LAINSÄÄDÄNTÖ

Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Perusopetuslaki 32 § Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

2. PÄÄTÖKSENTEKO

Hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta hyväksyy Hämeenkyrön kunnan koulujen koululaiskuljetuksia koskevat periaatteet.

Hallintosäännön mukaan rehtori päättää määräaikaisesta ja tilapäisestä yksittäisestä akuutista oppilas- ja opiskelijakuljetuksesta. Tämä tarkoittaa alle 3 kk kestäviä kuljetuksia. Hallintopäällikön ratkaisovaltaan kuuluu päättää lakiin tai lääkärinlausuntoon perustuvan pitempiaikaisen kuljetuksen järjestämisestä sekä kuljetusavustuksista lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Tarvittaessa hallintopäällikkö pyytää lausunnon oppilaan kuljetuksen järjestämisestä rehtorilta tai varhaiskasvatusjohtajalta.

3. KOULULAISKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Oppilaan oikeudesta kunnan järjestämään koululaiskuljetukseen päätetään perusopetuslain ja sivistyslautakunnan hyväksymien erillisten periaatteiden mukaisesti. Päätökset tehdään lukuvuosisikohtaisesti.

Oppilaalla on oikeus päästä lähimpään tai kulkuyhteyksien kannalta tarkoituksenmukaiseen kouluun, johon hänet voidaan ottaa.

Jos oppilas valitsee muun kuin opetuksen järjestäjän osoittaman lähikoulun ja hänet voidaan sinne ottaa, oppilaan huoltaja on velvollinen järjestämään kuljetuksen ja maksamaan kuljetuskustannukset.

Esiopetus toteutetaan lautakunnan lukuvuosisikohtaisesti tekemän päätöksen perusteella esioppilaiden ja 1 – 2 luokkien oppilaiden määristä riippuen joko lähimmällä koululla perusopetuksen yhteydessä tai keskitetysti erillisessä ryhmässä.

Koulumatkan pituus

Oppilaalle järjestetään koulukuljetus, jos oppilaan koulumatka on:

- Esioppilaat ja 1 - 2 lk. yli 3 km
- 3 - 9 lk. yli 5 km

Koulumatka mitataan kotoa (kotiportilta) koululle (koulun portille) lyhintä jalankulkukelpoista reittiä pitkin. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koululaiskuljetusta koko matkalle.

Linja-auto- ja taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta – ovelle - kuljetuksina, vaan oppilaiden kuljetus voidaan järjestää osoitettuun tienhaaraan, linja-autopysäkillä tai muuhun liikenteen kannalta turvalliseen paikkaan.

Oppilaiden edellytetään kulkevan omatoimisesti koululaiskuljetusreitille, kun matka kotoa kuljetusreitinvarten on enintään:

- esioppilaat ja 1 - 2 lk. noin 1 km
- 3 - 6 lk. noin 2 km
- 7 - 9 lk. noin 3 km

Kuljetusreitit ja -ajat voivat muuttua lukuvuoden aikana.

Koulumatkan mittaus suoritetaan koulun tähän tarkoitukseen hankkimalla tai muuten käyttämällä ohjelmalla. Tarvittaessa tarkistusmittaus tehdään taksilla rehtorin tai varhaiskasvatusjohtajan tilaamana hallintopäällikköä kuultuaan.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta on velvollinen järjestämään koululaiskuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta.

Koulumatkan liikenneturvallisuuden arvioinnissa käytetään Koululiitu-ohjelmaa tai muuta koulun käyttämää arviointitapaa. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset.

Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella (tai pe-toeläinhavaintojen vuoksi anottava kuljetus) edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri tai psykologi tapauksesta riippuen ja lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntijan lausunnossa edellytetään kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija edellyttää koululaiskuljetuksen järjestämistä. Lausunto voidaan vaatia kunnan osoittamalta lääkäriltä tai psykologilta. Lausunto on uusittava lukuvuosittain.

Yhteishuoltajuus

Oppilaalla on yksi osoite, joka on merkitty väestörekisteriin ja jonka perusteella määritellään oppilaan lähikoulu. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta eri osoitteissa asuvan toisen huoltajan luota.

4. KOULULAISKULJETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Koululaiskuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Julkisen liikenteen vuorotarjontaa täydennetään kunnan järjestämällä kuljetuksilla, jotka

ovat linja-autoilla tai takseilla ajettavia reittejä. Kuljetusreitit suunnitellaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja (vuoroauto, liityntäkuljetus, tilauslinja-auto ja taksi). Aikataulusta johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla.

Huoltaja ei voi itse tilata koululaiskuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin.

Kuljetuksesta maksettava avustus

Oppilaan huoltajalle voidaan anomuksesta maksaa kuljetusavustusta, jos oppilas täyttää koululaiskuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa oppilasta. Kuljetusavustusta haetaan vapaa-muotoisella hakemuksella. Kuljetusavustus maksetaan edullisimman vaihtoehdon mukaan (kilometrikorvaus tai linja-autoliikenteen lipun hinta).

Kuljetusavustuksen myöntämisestä päätetään oppilaskohtaisesti enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Avustus maksetaan kuukausittain. Avustusta ei makseta, jos reitillä kulkee kunnan järjestämä kuljetus, jossa on tilaa eivätkä esim. terveydelliset syyt vaadi erilliskuljetusta.

Muiden oppilaiden matkustaminen koulukuljetuksissa

Linja-autoilla ajettavia koululaiskuljetusvuoroja voivat käyttää myös ne oppilaat, jotka eivät ole oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen. Näistä matkoista oppilaat maksavat liikennöitsijälle linja-autoliikenteen lipputaksojen mukaisesti.

Takseilla ajettavat koululaiskuljetusreitit eivät ole kaikille avoimia kuljetuksia, mutta myös näihin kuljetuksiin on mahdollista päästä, mikäli autossa on tilaa eikä kuljetuksen käyttäminen vaikuta reitin aikatauluun eikä ajettavaan reittiin. Kyse ei ole silloin koulun järjestämästä kuljetuksesta. Näissä tapauksissa vanhemmat maksavat kuljetusten käytöstä suoraan autoilijalle. Autoilijan kuljetuksesta perimä maksu voi olla enintään linja-autoliikenteen lipputaksojen mukainen hinta.

Mikäli taksin kuljetuksessa olevien oppilaiden määrät muuttuvat lukuvuoden aikana esim. oppilaan muuton tai tilapäisen lukujärjestysmuutosten takia niin etusijalla on aina kunnan kuljetukseen osoittama oppilas. Taksin oppilaspaikkojen täytyessä mahdollisesti kuljetuksessa olevat itse maksavat oppilaat joutuvat luopumaan kuljetuksesta. Näissä tapauksissa autoilijalla tai kunnalla ei ole velvollisuutta korvaavan kuljetuksen järjestämiseen.

5. LIIKENNETURVALLISUUS

Huoltajien edellytetään huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja myös vanhemmille oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä

kulkeminen. Heijastimien käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan ja opettamaan lapsiaan turvallisesti liikenteessä.

Koululaiskuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa linja-autoon tai taksiin ja linja-autosta tai taksista kotiin. Liikennöitsijän vastuu kattaa oppilaiden kuljetuksen kotipysäkiltä koulun pysäkille ja koulun pysäkiltä kotipysäkille.

6. POIKKEUSTILANTEET

Onnettomuudet

Kunta on vakuuttanut oppilaat koulussa ja koulumatkalla tapahtuvien tapaturmien varalta. Vahingonkorvauksen edellytyksenä on tapaturmailmoituksen tekeminen kunnan omien ohjeistuksien mukaisesti. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata.

Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan asianomaisten oppilaiden huoltajia tapahtuneesta.

Sairastuminen kesken koulupäivän

Jos kysymyksessä ei ole tapaturma, kuljetuksen järjestää huoltaja. Jos se ei ole mahdollista, koulu järjestää kuljetuksen ja kulut voidaan laskuttaa huoltajalta.

Poikkeaminen koulumatkalla

Oppilaan koulumatkaksi katsotaan hänen matkansa suorinta jalankulkukelpoista tietä kodin ja koulun välillä. Kuljetusoppilaiden kohdalla koulumatkaksi katsotaan oppilaan lyhin matka kotoa kuljetusreitinvarteen ja kunnan järjestämän tai osoittaman kuljetuksen käyttäminen.

Koulumatkaksi ei katsota sitä, että oppilas poikkeaa koulureitiltä tai ei käytä hänelle määritettyä koululaiskuljetusta tai vastaavasti menee koulukuljetuksessa tai muuta liikennettä käyttäen muualle kuin suoraan kotiinsa. Näissä tapauksissa oppilas toimii huoltajan vastuulla.

Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin

velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä kauempaa kuin n. 15 min. Sen jälkeen hänen tulee mennä takaisin kotiinsa ja ottaa yhteyttä vanhempiin tai kouluun. Jos myöhästyminen on toistuvaa, kuljetusaikataulua ja reittiä on tarkistettava ja mahdollisista muutoksista ilmoitettava kuljetuksessa oleville oppilaille.

Vahinko- tai ilkivaltatapaus

Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Kuljettaja vastaa autossa järjestyksenpidosta.

7. MUISTILISTA OPPILAAN, KODIN, KOULUN JA KULJETTAJAN VASTUISTA JA TEHTÄVISTÄ KOULULAISKULJETUKSESSA

Jotta koululaiskuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppilaiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä:

Oppilaan vastuu

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- autoon noustuaan kiinnittää turvavyön ja pitää sen kiinnitettynä ajomatkan aikana
- automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja noudattaa kuljettajan antamia ohjeita
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille matkustajille
- odottaa kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa, jos joutuu autosta poistuttuaan ylittämään tien

Huoltajan vastuu

- opastaa lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana
- ilmoittaa oppilaan poissaolosta riittävän ajoissa suoraan liikennöitsijälle sekä koululle, jos oppilas ei tarvitse koululaiskuljetusta
- vastaa siitä, että oppilas tulee ajoissa kuljetusreitinvarteen
- ilmoittaa liikennöitsijälle kuljetukseen vaikuttavista oppilaan terveydentilaan liittyvistä seikoista
- huolehtii, että oppilaan mukana kulkevat liikuntavälineet ja muut varusteet on asiallisesti pakattu

Koulun vastuu

rehtori ja esiopetuksesta vastaava

- huolehtii, että kuljettaja saa kuljetettavien luettelot, osoitteet, kouluajat ym. tiedot.
- käsittelee vuosittain koulukohtaiset koululaiskuljetusten periaatteet ja käytännöt oppilaiden kanssa

- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä

Kuljettajan vastuu

- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- kuljetuslistat eivät ole julkisia asiakirjoja eikä niissä olevia tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille
kuljettajalla tulisi olla mukana ajossa puhelin, jonka numero on koulun, oppilaiden ja oppilaiden huoltajien tiedossa
- ajaa koululaiskuljetusreitit/reitit tilauksen mukaisesti
- noudattaa yhteisesti sovittua aikataulua
- ilmoittaa pysähtymispaikat kuljetettaville
- pysäköi niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyystä turvallisessa paikassa
- sijoittaa oppilaat autoon kuljetettavien koko huomioiden
- varmistaa että oppilailla on turvavyö kiinni
- kuljettaa koulussa tarvittavia liikuntavälineitä
- järjestyksenpito autossa
- opastaa autosta poistuvaa oppilasta
- huolehtii erityistä huolenpitoa vaativat (esim. näkörajoitteiset) oppilaat vastaanottavalle henkilölle saakka

8. TIEDOTTAMINEN

Koulujen rehtorit ja esiopetuksesta vastaavat tiedottavat viimeistään koulujen alkamista edeltävällä viikolla kuljetusoppilaiden huoltajille tulevan lukuvuoden kuljetusjärjestelyistä ja aikatauluista sekä käyvät kuljetusperiaatteet läpi yhdessä kuljetusoppilaiden kanssa jokaisen uuden lukuvuoden alussa.

Hämeenkyrön kunnan esi- ja perusopetuksen koululaiskuljetuksia koskevat periaatteet julkaistaan kunnan internetsivuilla.